

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

Dominica xi. post trinitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

ni sui ille qui accipit licite tene
 re non posset dominus autem cu
 ius ecclesiarum prelati sunt di
 spensatores et ministri. ordina
 vit ut spiritualia gratis darent
 sicut illud Matth. x. Gratis acce
 pistis gratis date. et ideo qui mu
 neris interuentu spiritualia que
 cumque assequuntur. ea licite reti
 nere non possunt. Insuper autem
 symoniaci tam uidentes quam emē
 tes spiritualia. aut etiam media
 tores alius penis puniuntur. scilicet
 infamie et depositione si sint cleri
 ci. excommunicatione si sint laici
 ut habetur. i. questione. j. Si quis
 episcopus. Ad rationes in opo
 positum. Ad primam responde
 tur quod ille qui symoniace accepit
 sacramentum ordinis. recepit quod
 dem characteres ordinis. propter
 efficaciam sacramenti. non tamē
 recepit gratias. nec ordinis exe
 cutionem. eo quod quasi furtiue re
 cepit characterem contra princi
 palis domini voluntates. et ideo
 est ipso iure suspensus. et quo ad
 se. ut scilicet de executione sui
 ordinis se non intromittat. et quo
 ad alios. ut scilicet nullus ei com
 municet in ordinis executione.
 siue sit peccatum eius publicum
 siue occultum. nec tamē repe
 re pecuniam potest quam turpi
 ter dedit licet alius iniuste reti
 neat. Si vero sit symoniaco qui
 contulit ordinem symoniaco. vel
 quia dedit vel recepit beneficiū
 symoniace. vel fuit mediator sy
 monie. si est publicus est ipso iu

re suspensus quo ad se et quo ad
 alios. si autem est occultum est suspē
 sus ipso iure quo ad se tantum.
 non autem quo ad alios. Ad se
 cundam respondeatur quod nec propter
 preceptum episcopi nec propter excom
 municationem debet aliquis reci
 pere ordinem ab episcopo quem scit
 symoniace promotum. et si ordina
 tur non recepit ordinis execu
 tionem. Ad tertiā respondetur. quod
 si nec uolente nec sciente per alios
 illius promotio symoniace sit pro
 curata. caret quidem ordinis exe
 cutione. et tenetur resignare be
 neficiū quod est persecutus cum fru
 ctibus existentibus. Non autem te
 netur restituere fructus consu
 ptos. quia illos bona fide posse
 dit. nisi forte amicus eius frau
 dulenter pecuniam daret pro il
 lius promotione. vel nisi ipse ex
 presse contradixerit tunc re non
 tenetur ad renunciandum. nisi
 forte postea pacto consenserit sol
 uendo uo d fuit promissum.

In domi
 nica. xj. e. enā
 gelium. In il
 lo tēpore. di
 xit iesus ad
 quosdam etc.
 Lu. xviij. cir
 ca quod possunt
 disputari se

quentes questiones. Primo.
 utrum phariseus in ordine sua uenit
 merito condēnatus. Secundo. utrum
 publicanus in ordine sua forma pue
 niēter dederit iustificatiōis ipū.

D primas
questionē sic
proceditur. et
videt q̄ pha-
riseus in ora-
tione sua non
veniat p̄dem-
nand⁹. ¶ Pri-
mo sic. orans
phariseus incepit a gratiarum
actione dicens. Dñe gratias tibi
ago sed i hoc nō peccavit a deo
recognoscendo oia bona que ha-
buit. ergo nō veniebat condēnā-
dus. ¶ Secdo sic. si dicatur q̄ ra-
tione iactantie qua se iactabat
esse immunē a peccatis alioruz
hoc etiam non arguit. qz potest
quis ostēdere laudē suam et nō
peccare. sicut faciebat apostol⁹
ij. Cor. x. Nos nō in immensum
gloriamur. Et. xj. Existimo me
nihil min⁹ fecisse a magnis apo-
stolis. ergo rē. ¶ Tertio sic. ia-
ctantia cum oriat̄ur ex vana glo-
ria. vt dicit grego. ij. moral. non
est semp peccatū mortale. sicut
nec vana gloria. sed solū p̄pter
peccatū mortale venit quis con-
demnādus siue reprehēdēdus.
ergo rē. ¶ In oppositū est euan-
gelii p̄sens. ¶ R̄sideo dicēdū
q̄ phariseus taliter se habuit in
oratione sua q̄ merito venisre-
prehēdendus. Primo ex irreue-
rentia quam in oratione obser-
uauit. qz nō reuerēter orauit. s̄
cum fastu. qz nō incuruato cor-
pore s̄ erecta frōte orabat. An

dicif. Stans. Secdo reprehē-
ditur ex superbia. quia se iusti-
solum inter hoies dicebat cum
ait. Non sum sicut ceteri. hoim
quasi diceret. Ceteri sunt pecca-
tores. ego aut iustus. et ita de iu-
sticia sua iactabat se alios p̄de-
nando. et orantē iuxta se publica-
num despiciēdo. Tertio repre-
hensibilis veniebat. qz de bonis
que faciebat se iactabat dicens.
Jesunabis in sabbato. sed i hoc
iusticiā suam per vanā gloriam
sedabat. p̄uerb. xxvij. Laudate
alienus et nō os tuū extraneus
nō labia tua. Et eccl̄iast. vij. Nō
te iustifices apud deuz. qm̄ ipse
cognitor cordis est. et Hier. ij.
Ecce ego iudicio contendā tecū
pro eo qd̄ dixeris nō peccavi. Et
ideo Job. ix. dicitur. Si iustiti-
care me voluero. os meū p̄dem-
nabit me. et ita merito p̄pharise-
cū se ita inaniter iactauerat me-
rito p̄demnādus venit. ¶ Ad
rationes in oppositū. ¶ Ad primā
respōdetur q̄ hic nō arguit p̄-
riseus. qz gratias egit deo. sed
quia agit modo superbo. Unde
grego. Si reprehēditur ille qui
superbe gratias agit. quid est er-
go ille qui impugnat gratiā. nō
em̄ recte cognouit bona que ac-
cepit. Unde bernardus de co
cit. Sic gratias agit nō qz boni
sed qz sol⁹. nō tam de bonis que
habet q̄ de malis que in alijs
det. talis aut̄ modus elationis
est. Unde beda ait. Ecce p̄phari-
seus ad referēdas gratias actu

lum habet. ad humilitatis custo-
diam nō hz. ¶ Ad secundā respō-
detur q̄ lz iactantia semper nō
fit peccatū mortale sed quādoq̄
veniale. iactantia tamen istius
pharisei fuit peccatū mortale.
¶ Pro quo notandū q̄ vt habe-
tur. ij. ij. q. cxij. ar. ij. Iactantia po-
test cōsiderari vno modo fm se.
prout est mendacium quoddaz.
et sic quādoq̄ est peccatuz mor-
tale. et quādoq̄ veniale. Mor-
tale quidem quādo aliquis ia-
ctanter de se pfert quod est con-
tra gloriā dei. sicut ex psona re-
gis cyri dicit Ezech. xxvij. Eleua-
tum est cor tuum et dixisti deus
ego sum. Vel etiam cum est cō-
tra caritatē primi. sicut cum ali-
quis iactando se prouipit in cō-
tumelias alioruz. sicut fecit iste
phariseus qui dicebat. Nō sum
sicut ceteri homines raptores.
iniusti. adulteri. velut etiam hic
publicanus. Quādoq̄ vero est
peccatū veniale. quādo aliquis
de se talia iactat que nec sunt cō-
tra deum nec contra proximum.
¶ Ad tertiā ptz rñsio ex dictis.

D secundaz
questionez sic
pceditur. et vi-
detur q̄ cōue-
niēter formā
iustificatiōis
nō dederit pu-
blicanus percutiēdo pectus et
dicendo. Propici⁹ esto mihi pec-
catori. ex quibus verbis innuit

q̄ ad iustificatiōē impij requir-
ratur p̄ritio. cōtra qd̄ arguitur
sic. ¶ Primo Luc. vij. dicit. Dis-
missa sunt ei peccata multa. dis-
cit glo. q̄ ardor caritatis rubigi-
nem peccatoruz in ea consumpsit.
ergo non oportet q̄ ibi sit dolor
sive p̄ritio de peccato. ¶ Secūdo
sic. cōuersio ad deū est potentior
q̄ cōuersio ad rem temporalem
ad malū. sed cōuersio ad rem tē-
poralem sufficiēter inducit cul-
pam. ergo cōuersio ad deum suf-
ficiēter iustificat sine alia con-
tritione. ¶ Tertio sic. possibile
est aliquē auerti a deo nihil cogi-
tando de deo. ergo simul pos-
sibile est aliquē auerti a pecca-
to. nihil cogitando de eo. et sic
sine motu liberi arbitrij in pec-
catum siue sine cōtritione iusti-
ficatur impius. ¶ In opposituz
est euāgelij hodierni. Vñ glo.
sup illud. percutiebat pect⁹ suū.
dicit. Percutit pect⁹ et penas de
se erigit vt deus parcat. ¶ Res-
pondeo dicendū q̄ publicanus
in oratione sua cōueniēte for-
mam dedit iustificatiōis impij
in tribus. ¶ Primo in humili ve-
recūdia quā ostēdit cū dicitur.
Publicanus a longe stans nole-
bat nec oculos leuare. beda. Si-
cut humilis nō audet appropin-
quare vt deus ad eū appropin-
quet nō aspicit vt aspiciat. Ni-
hil enim tm̄ placet deo in penitē-
te sicut dicit bern. q̄ humilis ve-
recūdia. Non audebat oculos le-
uare ad celuz. qz cognoscebat se

Dñica .xij. post trinitatem.

offendisse deum. ita ut diceret illud. ij. Paral. vii. Peccant super numerum arene maris. et multiplicata sunt super me peccata mea. et non sum dignus videre altitudinem celi propter multitudinem iniquitatis mee. Secundo ostendit formam iustificationis impii in dolorosa contritione peccatorum quam ostendit in percussione pectoris. in qua reddebat seipsum culpabilem. et ostendebat dolorem. Huiusmodi autem contritio necessaria est ad iustificationem impii. Quia (ut habetur iij. sen. di. xvij. q. i. art. iij. q. iij.) sicut in generationibus naturalibus una forma expellit et alia introducit. propter quod generatio unius est corruptio alterius. oportet esse dispositiones ad utrumque. ita in iustificatione impii qua gratia confertur et culpa expellitur oportet esse dispositionem voluntatis sui proprium actum ad utrumque. Et ideo sicut per motum liberi arbitrii in deum disponit ille qui iustificatur ad gratiam obtinendam. ita per motum liberi arbitrii in peccatum qui est contritio. oportet quod ad culpe expulsionem disponat et ideo in iustificatione qua innocens iustificatur oportet esse dispositionem solum ad gratiam inducendam. sed in iustificatione qua iustificatur impius oportet esse duplicem dispositionem. unam ad inducendam gratiam scilicet motum liberi arbitrii in deum. Alteram ad expellendum culpam scilicet

motum liberi arbitrii in peccatum. qui est ipsa contritio. Ad rationes in oppositum. Ad primam respondetur negando consequentiam. Et ratio est. quia feruor dilectionis de necessitate coniunctum habet odium contrarium. et ideo feruor dilectionis ad dimissionem culpe non operatur sine peccati detestatione. que diu recte dimissioni culpe respondet. Ad secundam etiam respondetur negando consequentiam. Et ratio est. quia in peccato conversio non facit culpam sine auersione. Et ita oportet duo esse in iustificatione. Ad tertiam respondetur negando consequentiam. Et ratio est. secundum dominum bonum uenturam. Tum quia recessus a deo est inordinatus. sed regressus ordinatus. Tum quia plura exiguntur ad bonum quam ad malum.

In dominica duodecima est euangelium. Erunt iesus de finibus tyri et Sidon. septimo. Circa quod possunt disputari sequentes questiones. Prima. An conuenienter christus circa hunc surdum et mutum de quo in euangelio miraculum fecit. Secundo. An illi homines facientes contra preceptum christi publico miraculum peccauerunt.